

Opracowali nauczyciele poloniści
ZSP w Radzynie Podlaskim

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLKIEGO

System oceniania jest zgodny z *Rozporządzeniem MENiS z dnia 07 września 2004 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dziennik Ustaw z dnia 13.09.2004, nr 199, poz. 2046) oraz Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Radzynie Podlaskim.

1. Ocenie podlegają umiejętności i wiadomości przewidziane w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym i rozszerzonym z języka polskiego oraz w programach nauczania realizowanych w poszczególnych klasach Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych.

Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKW-4015-34/01	Język polski. Program nauczania dla liceum ogólnokształcącego (w zakresach podstawowym i rozszerzonym), liceum profilowanego i technikum (w zakresie podstawowym).	Małgorzata Niemczyńska, Wydawnictwo Pedagogiczne Operon
DKOS-4015-96/02	Barwy epok. Kultura i literatura. Nauka o języku. Program nauczania języka polskiego w liceum ogólnokształcącym, profilowanym i technikum. Kształcenie w zakresie podstawowym i rozszerzonym.	Bogusław Kolcz, Jadwiga Kowalikowa, Urszula Żydek-Bednarczuk. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S. A.
DKOS-4015-92/02	Mędzy tekstami. Program nauczania języka polskiego dla czwartego etapu edukacyjnego (liceum ogólnokształcące- zakres podstawowy i rozszerzony, liceum profilowane i technikum.)	Teresa Renk i współpracownicy. Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.
DKOS-4015-143/02	Przeszłość to dziś. Program nauczania języka polskiego w liceum ogólnokształcącym, profilowanym i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony.	Przemysław Czepliński, Agnieszka Korolczuk, Alina Kowalczykowa, Krzysztof Mrowcewicz, Ewa Paczoska, Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR.
DKOS-4015-188/02	Język polski. Program nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej.	Bernardyna Banaś. Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.
DKOS 4015-227/02	My i świat. Program nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej.	Teresa Marciszuk. Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR
DKOS- 4015-329/03	Człowiek w świecie kultury. Podręcznik do języka polskiego dla klasy II zasadniczej szkoły zawodowej.	A. Biała, A. Krawczyk. Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 2003

Nauczyciele realizujące wybrane tematy dysponują szczegółowym wykazem wymagań edukacyjnych. Wykaz wiadomości i umiejętności opracowują nauczyciele polonisci uczący w poszczególnych klasach i podają do wiadomości uczniom na początku roku szkolnego i rodzicom na pierwszym zebraniu w szkole.

II. Obszary oceniania uczniów.

1. Wypowiedzi pisemne:

- testy
- prace klasowe
- sprawdziany
- kartkówka
- dyktando
- prace domowe

2. Wypowiedź ustna:

- aktywność (kreatywność) na lekcjach, umiejętność kojarzenia wiadomości z różnych okresów edukacji
- wypowiedzi ustne na zadany temat
- udział w dyskusji (argumentowanie, wnioskowanie)
- recytacja

3. Zadania praktyczne:

- twórcze przygotowanie do lekcji
- praca w grupach
- inscenizacja
- prace nadobowiązkowe, np. Realizacja projektu (gazetka, album, plakat, pomoc dydaktyczna, audycja radiowa, nagranie, ankieta).

III. Zasady sprawdzania, oceniania osiągnięć i postępów:

1. Podstawą oceny jest zakres realizacji wymagań edukacyjnych określonych i podanych przez nauczyciela na początku roku, za realizację tych wymagań uczeń otrzymuje ocenę.

2. Uczeń oceniany jest za swoje osiągnięcia w nauce (wiedza i umiejętności) oraz postawy (aktywność i kreatywność)- w przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

3. Przedmiotowy system oceniania polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, które wynikają z programów nauczania oraz formułowania oceny.

4. Każdy większy dział programowy kończy się pracą pisemną lub testem zapowiadzanym 7 dni przed terminem sprawdzianu.

5. Zaplanowane przez nauczyciela formy sprawdzające są obowiązkowe. Uczeń nieobecny na sprawdzianie z powodów usprawiedliwionych ma obowiązek przystąpić do sprawdzianu po powrocie do szkoły w terminie ustalonym przez nauczyciela. W przypadku nieobecności dłuższej niż tydzień, do sprawdzianu należy przystąpić w ciągu dwóch tygodni.

Zlekceważenie tego obowiązku lub nieusprawiedliwiona nieobecność na sprawdzianie upoważnia nauczyciela do wpisania oceny niedostatecznej do dziennika. Nieobecność na sprawdzianie uważa się za nieusprawiedliwioną, jeżeli uczeń opuścił ten jeden dzień, w którym przeprowadzono sprawdzian. W sytuacji szczególnej (badania specjalistyczne u lekarza, WKU, wyjątkowe zdarzenie losowe) ma prawo przystąpić w innym terminie.

6. Krótkie testy i kartkówki nie podlegają poprawie.

7. Uczeń ma prawo przystąpić do sprawdzianu powtórnie (pisemnie lub ustnie) tylko raz w ciągu dwóch tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie uzgodnionym z nauczycielem). Ocena z poprawy wpisywana jest do dziennika jako kolejna częściowa.

8. Sprawdzanie osiągnięć i postępów cechuje obiektywizm, jawność, indywidualizacja, konsekwencja, systematyczność.

9. Termin oddania sprawdzonych prac nie może być dłuższy niż czternaście dni, ale w

wyjątkowych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu.

10. Sprawdzone i ocenione prace uczeń otrzymuje według poniższych zasad:

a) uczniowie zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela.

b) rodzice uczniów mają wgląd do poprawionych prac pisemnych swoich dzieci w szkole po ustaleniu terminu z nauczycielem

c) nauczyciel ma obowiązek przechowywać prace kontrolne uczniów do końca roku szkolnego

11. Uczeń ma obowiązek starannie i systematycznie odrabiać prace domowe.

12. Nieodrobienie pracy domowej, brak zeszytu przedmiotowego lub podręcznika (tekstu lektury) może być podstawą do ustalenia bieżącej oceny niedostatecznej.

13. Uczeń ma obowiązek brać aktywny udział w lekcji, przestrzegać ustalonych zasad i porządku na lekcji.

14. Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki wynikające z nieobecności w szkole w formie i zakresie ustalonym przez nauczyciela.

15. Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do zajęć lekcyjnych- nie dotyczy lektur, prac kontrolnych, zapowiedzianych ustnych powtórzeń. Fakt nieprzygotowania należy zgłosić nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji, który odnotowuje go.

16. Uczeń ma prawo do oceny za dodatkowo i nadprogramowo wykonaną pracę.

17. Na lekcjach będą uwzględniane „szczęśliwe numery”, nie dotyczy to zwolnień z pisania sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych.

18. Uczeń jest zobowiązany do systematycznego przedstawiania efektów pracy nad prezentacją maturalną na żądanie nauczyciela.

19. Ocenę cząstkową wyrażone są w stopniach: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Przy ocenach cząstkowych stosuje się plusy i minusy.

20. Ocena semestralna i końcoworoczna uwzględniająca stopień opanowania wskazanych w programie kompetencji oraz motywująca do dalszej pracy nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

21. Na ocenę końcową większy wpływ mają oceny cząstkowe z testów, prac klasowych i sprawdzianów obejmujących większą partię materiału, oceny z odpowiedzi na lekcjach powtórzeniowych i syntetyzujących oraz prace projektowe niż oceny cząstkowe za pozostałe formy aktywności ucznia (np. prace domowe, kartkówki, referaty, recytacje itp.) oceny te mogą podwyższyć lub obniżyć notę semestralną lub końcową na którą uczeń pracuje cały rok.

22. Uczeń, który nie zaliczył przynajmniej 50% prac kontrolnych na ocenę pozytywną, nie może uzyskać na koniec semestru bądź roku oceny dostatecznej, mimo pozytywnych ocen cząstkowych za pozostałe formy aktywności. (np. prace domowe, kartkówki, referaty, recytacje).

23. Uczeń zagrożony oceną niedostateczną na semestr bądź koniec roku może podjąć próbę jej poprawienia najpóźniej na dwa tygodnie przed Radą Klasyfikacyjną.

24. W przypadku oceny niedostatecznej na pierwszy semestr uczeń ma obowiązek wykazania się opanowaniem wiadomości i umiejętności z zakresu treści programowej I semestru (w ciągu trzydziestu dni od dnia zakończenia ferii zimowych, w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem). Uzyskane oceny są wpisywane jako oceny cząstkowe II semestru. (Zlekceważenie tego obowiązku upoważnia nauczyciela do wpisania do dziennika oceny niedostatecznej). Termin i formę poprawy ustala nauczyciel przedmiotu.

25. Inne aspekty oceniania i informowania ucznia o ocenach określa Wewnątrzszkolny System Oceniania Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Radzynie Podlaskim.

26. Cele edukacyjne, zadania szkoły, treści nauczania, osiągnięcia i lektura zawarte są w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym i rozszerzonym.

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIOW:

POSTAWY

Absolwent liceum będzie się uważał za spadkobiercę dziedzictwa kulturowego Polski, Europy, świata. Stanie się jego świadomym odbiorcą, aktywnym i kreatywnym uczestnikiem kultury narodowej, europejskiej, światowej. Ludzi i otaczający go świat będzie traktował z należytym szacunkiem i odpowiedzialnością. Otwarty na innych będzie umiał nawiązywać autentyczne więzi z ludźmi, współpracować z nimi. Znając swoje mocne i słabe strony, będzie umiejętnie realizował własne plany życiowe. Śledząc literackie wzorce postaw i zachowań, poznając i analizując normy etyczne różnych kultur, religii czy filozofii, krytycznie obserwując zachowanie swoje i innych, będzie budował własny system etyczny.

UMIĘJĘTNOŚCI

KOMPETENCJE ODBIORCZE

Czytanie, oglądanie i odczytywanie

Absolwent liceum przeczyta ze zrozumieniem zarówno tekst literacki, jak i nieliteracki i wykaże się umiejętnością odpowiadania na pytania badające rozumienie poziomu znaczeń, struktury, komunikacji. Będzie dostrzegał cechy stylistyczne tekstu i rozumiał funkcjonowanie środków artystycznych.

Sluchanie

Absolwent liceum wysłucha z uwagą, zrozumieniem i kulturą przekazywanych mu treści.

KOMPETENCJE NADAWCZE

Mówienie

Absolwent liceum wykaże się umiejętnością wypowiadania się na różne tematy oraz prezentacji zagadnienia w ścisłym związku z tematem, samodzielnie formułując i rozwiązując problemy badawcze, wykorzystując w funkcji argumentów trafnie dobranej materiał. Będzie budował wypowiedź zorganizowaną, tzn. z wyraźnym punktem wyjścia, uporządkowaną argumentacją, logicznym wnioskiem, spójną, realizującą własny celowy pomysł kompozycyjny. Sam formułuje wnioski, sądy, opinie. Przekonująco będzie bronił własnego stanowiska.

Wykaże się też umiejętnością prowadzenia rozmowy, udzielania poprawnych merytorycznie odpowiedzi na zadawane mu pytania. Będzie przy tym przestrzegał zasad poprawności właściwych dla języka mówionego, posługując się bogatym słownictwem, komunikatywnym stylem.

Pisanie

Absolwent liceum będzie umiał napisać własny tekst o kulturze, literaturze lub języku. W oparciu o analizę i interpretację tekstu scharakteryzuje bohatera, sposób jego kreowania, przedstawi własne refleksje zainspirowane problemem zawartym w utworze lub jego fragmencie. Kompozycja pracy ucznia będzie podporządkowana zamysłowi interpretacyjnemu, funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, logiczna, z pełną konsekwencją w układzie graficznym. Napisana stylem jasnym, żywym, swobodnym, zgodnym z normą językową i ortograficzną, z urozmaiconą składnią i frazeologią. Absolwent będzie umiał napisać tekst użytkowy, przestrzegając norm właściwych dla wybranej formy.

KOMPETENCJE NADAWCZO – ODBIORCZE

Analiza

Absolwent liceum będzie stosował analizę jako podstawowe działanie nadawczo – odbiorcze. W tym celu będzie posługiwał się umiejętnościami i wiedzą z wielu dziedzin, m.in. teorii literatury, teorii sztuki, historii literatury, językoznawstwa.

SAMOKSZTAŁCENIE

Absolwent liceum będzie potrafił wybrać najdoskonalszą dla siebie metodę uczenia się, będzie też umiał gromadzić i przechowywać materiały naukowe i badawcze, a także korzystać z literatury fachowej i najnowszych technik przekazywania informacji (internet).

WIEDZA

Absolwent liceum wykaże się znajomością tekstów kultury poznanych w szkole, ważnych dla poczucia przynależności do wspólnoty ludzkiej i poczucia tożsamości narodowej (klasyka polska i światowa); ogólnych pojęć i zjawisk kulturowych ważnych dla zrozumienia dzieła, podstawowych pojęć z poetyki, teorii i historii literatury (dzieło literackie, tematy, wątki, style, rodzaj i gatunek literacki, prąd artystyczny, konwencja literacka); języka jako narzędzia komunikacji i podstawowych funkcji znaku językowego; kodów komunikacyjnych różnych dziedzin sztuki. Nie będą mu obce sposoby i środki służące kreacji artystycznej – zarówno w obrębie różnych rodzajów i gatunków literackich, jak i konwencji estetycznych. Będzie dostrzegać inspiracje ideowe i filozoficzne poznanych utworów, przywoływać do interpretacji dzieła właściwy kontekst, znać podstawowe pojęcia z poetyki – niezbędne w analizie utworów literackich.

I. OCENIANIE ODPOWIEDZI USTNYCH (PRACY DOMOWEJ I PRACY NA LEKCJI)

A. Prezentacja zadanego tematu, zagadnienia

- uczeń o trzymuje ocenę niedostateczną gdy nie realizuje tematu na żadnym z poniższych poziomów:

- realizacja tematu
- poprawność językowa i styl
- kompozycja, wykorzystanie czasu
- umiejętności rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem

- Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, gdy:

- 1) Realizacja tematu:
 - słyca wypowiedź
 - robi drugorzędne błędy rzeczowe
 - poprawnie odtwarza treści (streszcza, parafrazuje)
 - poprawnie odtwarza podstawowe sądy i opinie

2) Poprawność językowa i styl:

- popełnia liczne błędy w mowie (w zakresie fleksji, składni, leksyki, frazeologii) ale zachowuje komunikatywność języka
- posługuje się ubogim słownictwem

3) Kompozycja, wykorzystanie czasu:

- z pomocą nauczyciela porządkuje wypowiedź, doprowadzając ją do najbardziej ogólnego i podstawowego wniosku

4) Umiejętność rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem:

- stara się zrozumieć pytanie, ale w małym stopniu nawiązuje do niego, podejmując próbę rozmowy

- Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, gdy:

- 1) Realizacja tematu:
 - orientuje się w omawianym temacie
 - omawia temat w sposób nie pogłębiony, odwróty, ale z dbałością o poprawność odtworzenia, lub podejmuje próbę analizy, aby wyciągnąć podstawowy wniosek
 - próbuje przywołać podstawowe konteksty (poszukuje ich w znanych tekstach literackich, życiu)
 - przywołuje podstawowe argumenty
 - odtwarza znane opinie i sądy

2) Poprawność językowa i styl:

- popełnia nieliczne błędy w mowie (w zakresie fleksji, składni, leksyki, frazeologii, ortofonii)

- posługuje się schematycznym, ale komunikatywnym stylem
- posługuje się wystarczającym słownictwem
- stosuje podstawowe dla wypowiedzi ustnej środki językowe

3) Kompozycja, wykorzystanie czasu:

- podejmuje próbę porządkowania wypowiedzi
- próbuje panować nad czasem

4) Umiejętność rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem:

- odpowiedzi pozostają w związku z pytaniem
- podejmuje próbę obrony własnego stanowiska
- podejmuje próbę uczestniczenia w rozmowie

- Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, gdy:

1) Realizacja tematu:

- zna i rozumie omawiany temat, realizuje go
- podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretowania, wnioskowania, syntetyzowania lub uogólniania
- na ogół poprawnie interpretuje, rozpoznaje wartości etyczne i estetyczne
- przywołuje podstawowe konteksty (poszukuje ich w literaturze, sztuce itp.)
- podejmuje częściowo udaną argumentację
- na ogół poprawnie odtwarza ważne opinie i sądy lub formułuje własne stanowisko

2) Poprawność językowa i styl:

- przestrzega zasad poprawnego mówienia (w zakresie fleksji, składni, leksyki, frazeologii, ortofonii)
- posługuje się komunikatywnym, szkolnym stylem, unika zbędnych powtórzeń
- posługuje się wystarczającym i odpowiednim słownictwem oraz właściwą terminologią
- stosuje podstawowe dla wypowiedzi ustnej środki językowe

3) Kompozycja, wykorzystanie czasu:

- wypowiedź jest na ogół uporządkowana (lub zaznacza się dbałość o właściwą organizację wypowiedzi) i spójna (dopuszczalne jest zachowanie logiczne lub brak proporcji między poszczególnymi częściami wypowiedzi)
- dąży do zamknięcia wypowiedzi sformułowaniem wniosku, uogólnieniem
- panuje nad czasem

4) Umiejętność rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem:

- formułuje na ogół poprawne merytorycznie odpowiedzi
- podejmuje próbę obrony własnego stanowiska
- próbuje dostosować stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania

- uczestniczy w rozmowie

• Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, gdy:

1) Realizacja tematu:

- zna i rozumie omawiany materiał
- podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę dalszych czynności
- poprawnie interpretuje zgromadzony materiał
- przywołuje właściwe konteksty (poszukuje ich w literaturze, filozofii, sztuce, nauce)
- stosuje właściwą argumentację
- wyciąga trafne wnioski, uogólnia, syntetyzuje
- formułuje częściowo własne opinie i sądy
- wykorzystuje materiał pomocniczy

2) Poprawność językowa i styl:

- przestrzega zasad poprawnego mówienia (w zakresie fleksji, składni, leksyki, frazeologii, ortofonii), dbając o dykcję, intonację
- posługuje się stosownym i nacechowanym stylem (retorycznym, naukowym), funkcjonalizuje wypowiedź (polemizuje, perswaduje, broni)
- posługuje się bogatym słownictwem
- stosuje odpowiednią terminologię i pojęcia
- stosuje odpowiednie dla wypowiedzi ustnej środki językowe i retoryczne

3) Kompozycja, wykorzystanie czasu:

- buduje wypowiedź z wyraźnym punktem wyjścia, przemyślaną argumentacją, logicznym i jasno wyłożonym wnioskiem
- zachowuje proporcje między poszczególnymi częściami wypowiedzi
- właściwie wykorzystuje czas

4) Umiejętność rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem:

- formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi
- broni własnego stanowiska
- dostosowuje stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania
- swobodnie i kulturalnie uczestniczy w rozmowie

• Uczeń otrzymuje ocenę celującą, gdy:

1) Realizacja tematu:

- wykazuje rozległą znajomość omawianego tematu, rozumie wszystkie kwestie z nim związane
- podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę dalszych czynności
- właściwie selekcjonuje materiał

- wnikliwie interpretuje zgromadzony materiał
- przywołuje bogate i właściwe konteksty z różnych dziedzin nauki i sztuki, dostrzega funkcjonowanie danego tematu w innych dziedzinach kultury
- formułuje i rozwiązuje problem badawczy
- stosuje właściwą argumentację
- stosuje hierarchizację argumentów
- wyciąga własne wnioski
- formułuje własne opinie i sądy, wartościuje
- uogólnia, syntetyzuje
- właściwie wykorzystuje materiał pomocniczy

2) Poprawność językowa i styl:

- przestrzega wszystkich zasad poprawnego mówienia, dba o dykcję intonację oraz o teatralizację wypowiedzi
- swobodnie posługuje się nacechowanym stylem (retorycznym, naukowym), poprawnie budując skomplikowane struktury
- wyraźnie funkcjonalizuje wypowiedź (polemizuje, perswaduje, broni)
- posługuje się bogatym i pięknym słownictwem
- stosuje odpowiednią terminologię i pojęcia
- stosuje odpowiednie dla wypowiedzi ustnej środki językowe i retoryczne
- przestrzega zasad etyki językowej

3) Kompozycja, wykorzystanie czasu:

- buduje wypowiedź z własnym, wyraźnie zamierzonym i zorganizowanym planem (konstrukcja logiczna, dyskursywna)
- zachowuje proporcje między wstępem, rozwinięciem i zakończeniem
- idealnie planuje i wykorzystuje czas

4) Umiejętność rozmawiania lub odpowiadania na pytania związane z prezentowanym tematem:

- swobodnie udziela odpowiedzi poprawnych merytorycznie
- broni swojego stanowiska lub polemizuje
- dostosowuje stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania
- żywo uczestniczy w rozmowie

C. Ocenianie notatek

Notatki uczniowskie mogą być zapisane w bardzo różny sposób, np. hasłowo, jako luźno powiązane zagadnienia czy konspekt. Obok istotnych treści w zapiskach mogą pojawiać się indywidualne uwagi, skojarzenia lub refleksje. Proponujemy, żeby nie pomijać ich przy ocenianiu notatki, bowiem zapisy tego rodzaju wyraźnie poświadczają aktywne i samodzielne uczestnictwo ucznia w pracy lekcyjnej. Jednak ze względu na częstą niekompletność informacji lub ich skrótowe ujęcie (gdy uczeń stosuje nie zawsze czytelne dla nas skróty, np. *p – ta* zamiast *poeta* czy *czy r.* zamiast *romantyzm* albo *renesans*) proponujemy oceniać przede wszystkim notatki uporządkowane i dopełnione w czasie pracy domowej. Ocenę niedostateczną stawiamy tylko wtedy, gdy uczeń nie sporządza notatek albo nie mieszczą się one w poniższych kryteriach oceniania.

Elementy	KRTERIA / PUNKTACJA					
Samodzielność	całkowita	3	częściowa	2	brak	1
Hierarchizowanie treści (eksponowanie istotnych informacji, pomijanie nieważnych)	właściwe	3	częściowe	2	brak	1
Wnikliwość opracowania tematu, zagadnienia itp.	pogłębiona	3	duża	2	powierzchnowa	1
Indywidualność (uczniowskie skojarzenia, wątpliwości, samodzielne wnioski)	Uwagi są rzeczowe, dowodzą autentycznych przemyśleń	3	Uwagi oscylują wokół zagadnienia, dowodzą autentycznych przemyśleń	2	Brak jest uwag lub nie mają one związku z tematem	1
Umiejętne korzystanie z opracowań, słowników itp.	Wyrażna celowość użycia materiałów pomocniczych	3			Mechaniczne odtwarzanie treści źródłowych	1
Przejrzystość zapisu	Duża przejrzystość językowa i graficzna lub logiczna i graficzna	3	Przejrzystość językowa i graficzna lub logiczna i graficzna	2	Notatka nieuporządkowana ani językowo, ani graficznie, ani logicznie	1
Inne walory		od 3 do 1				

Kryteria oceny prac pisemnych (prac domowych i pracy na lekcji)

a) Analiza i interpretacja tekstu literackiego

Rozumienie i realizacja tematu	Forma i kompozycja	Język i styl	Pisownia, układ graficzny
- praca w minimalnym stopniu łączy się z tematem - w pracy nie ma elementów analizy	Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, gdy nie odrobił pracy domowej lub:		
	- forma jest niedookreślona - brakuje dwóch podstawowych elementów kompozycyjnych (np. wstępu i zakończenia)	praca ma liczne i różnorodne błędy tak językowe, jak i stylistyczne	- praca jest nieestetycznie napisana - uczeń nie stosuje podstawowych elementów graficznych (marginesy, wyodrębniony temat)
Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, gdy:			
- rozumie zaledwie część tematu i tylko po części wiąże pracę z tematem - podaje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji - odczytuje sensy słów w kontekście zdania - dostrzega podstawowe środki artystycznego wyrazu i stara się określić ich funkcje - podaje próbę wnioskowania i uogólniania - dostrzega najważniejsze etyczne i artystyczne wartości dzieła oraz podstawową ideę dzieła	- praca jest niejednorodna pod względem formy (np. przenieszenie elementów streszczenia, rozprawki, eseju) - została podjęta próba porządkowania treści (dopuszczalne jest pominięcie jakiegoś elementu kompozycyjnego, np. wstępu)	- w pracy nie ma błędów (w zakresie składni, fleksji, leksyki, frazeologii, ortografii) powodujących jej niezrozumienie - praca jest napisana stosownym stylem (dopuszczalne nieznaczne błędy) - słownictwo jest typowo szkolne - niebogała, ale poprawna terminologia teoretycznoliteracka	- w pracy zaznacza się próba dbałości o estetykę pisma - praca jest rozplanowana graficznie (marginesy, wyodrębnione akapitem główne części kompozycyjne)
Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, gdy:			
- rozumie temat i wyrażnie stara się go zrealizować - podaje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji - odczytuje sensy słów w kontekście zdania, akapitu - dostrzega językowe i artystyczne środki wyrazu, odczytuje ich podstawowe sensy, określa funkcje - dostrzega intencje nadawcy - poszukuje podstawowego kontekstu	- dobiera odpowiednią formę i stosuje jej podstawowe rygory - tekst wyrażnie jest uporządkowany, stosowane są wyznaczniki spójności tekstu	- w pracy nie ma błędów wskazujących na nieznanie zasad budowy zdania, ortografii, interpunkcji itp. - praca jest napisana niewyszukanym, ale poprawnym stylem - posługuje się właściwą terminologią teoretycznoliteracką	- w pracy widoczna jest dbałość o estetykę pisma - praca jest rozplanowana graficznie (marginesy, poprawnie zaznaczone akapity)

- interpretacyjnego, odczytuje idee tekstu - wyciąga poprawne wnioski, właściwie uogólnia - dostrzega etyczne i artystyczne wartości dzieła			
- rozumie temat w całości i realizuje go - podcina próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji - poprawnie odczytuje sensy słów w kontekście większej całości - poprawnie odczytuje sensy i określa funkcje środków artystycznego wyrażu - poprawnie określa intencje nadawcy - poszukuje kontekstów interpretacyjnych (np. poszukuje w tekście informacji o epoce, konwencji artystycznej itp.) - poprawnie odczytuje sensy słów w kontekście większej całości - bada strukturę tekstu (wskazuje np. zasadę kompozycyjną) i określa jej funkcję - wyciąga wnioski, używa ich jako argumentów - właściwie syntetyzuje, uogólnia - dostrzega idee tekstu, jego etyczne i artystyczne wartości, które hierarchizuje	Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, gdy: - dobiera odpowiednią formę i stosuje jej podstawowe rygory - tekst jest uporządkowany, a następujące po sobie części tekstu są logicznie powiązane i umotywowane - zachowane są proporcje między poszczególnymi kompozycyjnymi częściami pracy	Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, gdy: - praca jest poprawna pod względem składowym, fleksyjnym, leksykalnym, frazeologicznym, ortograficznym i interpunkcyjnym (dopuszczalne są polknięcia składowe i stylistyczne) - styl jest w miarę konsekwentny i jest dostosowany do formy - zauważa się staranność w doborze słów i zwrotów, brak powtórzeń itp. - swobodnie posługuje się właściwą terminologią teoretycznoliteracką	- praca jest napisana jest starannym piśmem - praca jest rozplanowana graficznie (marginesy, poprawnie zaznaczone akapity, wyraźnie wyodrębniony temat)
- rozumie temat w całości i realizuje go w wielu aspektach - podcina próbę metodologicznego opracowania tematu (przyjmuje np. metodę poszukiwacza odniesień)	Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, gdy: - praca jest wyrażone porządkowaną i nadaną przyjętej metodologii bądź formie - zachowane są proporcje tak pomiędzy poszczególnymi	Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, gdy: - praca jest bez zarzutu pod względem językowym - pojawia się spójna koncepcja stylistyczna dostosowana do tematu, metodologii i formy	jak wyżej

- filozoficznych, historycznych itp.), świadomie selekcjonując analizowany tekst - poprawnie i w miarę oryginalnie odczytuje sensy i określa funkcje środków artystycznego wyrazu oraz środków językowych czy wersyfikacyjnych - odczytuje kody kulturowe, rozumie funkcje, jakie pełnią w kulturze i analizowanym tekście - poszukuje kontekstów interpretacyjnych w filozofii, sztuce, nauce - dosłuzega i wykazuje wielowarstwowość znaczeniową tekstu - wykazuje synkretyczność gatunkową dzieła - właściwie odczytuje ideę dzieła, wyraża swój stosunek do niej - wskazuje uniwersalne, indywidualne lub charakterystyczne wartości etyczne i estetyczne wpisane w dzieło	kompozycyjnymi częściami pracy, jak i poszczególnymi akapitami	- jest wyrażana dbałość o właściwy dobór słów i zwrotów - swobodnie posługuje się właściwą terminologią teoretycznoliteracką, filozoficzną itp.	
- rozumie temat w całości i realizuje go w wielu aspektach w sposób pogłębiony i oryginalny - temat jest opracowany metodologicznie, a analizie towarzyszy duża cudojcia - z łatwością odnajduje różne środki artystycznego wyrazu (także historyczne, wersyfikacyjne), doskonale rozumie ich sens i zawsze trafnie określa funkcje	praca jest zorganizowana w oparciu o wyraźny pomysł kompozycyjny (rozdziały, powracający motywy, kompozycja kłamrowa) lub świadomie podporządkowuje wybraną formę pomysłowi autorskiemu (np. wyraża dyskursywność rozprawki)	Uczeń otrzymuje ocenę celującą, gdy: - praca jest nie tylko bez zarzutu pod względem językowym, ale charakteryzuje się trudnymi strukturami składniowymi - słownictwo jest bogate i zawsze trafnie dobrane - stosowany styl jest świadomie i wyrażnie odniesiony do formy literackiej (retoryczny, publicystyczny)	jak wyżej

Ocenianie aktywności
 Uczniów należy motywować i zachęcać do czynnego uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych.

Elementy oceniane	Kryteria/punkty			
Wnoszenie treści merytorycznych	♦ uczeń wnosi nowe informacje ściśle związane z omawianym tematem	3	♦ wnoszone informacje nie zawsze są związane z omawianym tematem	2
Prezentowanie opinii, obrona własnego stanowiska	♦ uczeń prezentuje własne opinie i sądy, potrafi je uzasadnić, a nawet bronić	3	♦ uczeń prezentuje własne opinie i sądy, ale można je łatwo obalić	2
Wyciąganie wniosków, syntetyzowanie, uogólnianie	♦ uczeń wyciąga trafne wnioski, sprawnie syntetyzuje lub uogólnia omawiany materiał	3	♦ uczeń wyciąga nie zawsze trafne wnioski, syntetyzuje lub uogólnia omawiany materiał	2
Inspirowanie i uczestniczenie w dyskusji	♦ uczeń stawia kontrowersyjne tezy lub nie godzi się z tezą zaproponowaną	3	♦ uczeń stawia tezę wyczerpującą się w krótkiej polemice	2
	♦ uczeń żywo o twórczo uczestniczy w dyskusji		♦ uczeń uczestniczy w dyskusji, np. formuluje argumenty „za” lub „przeciw”, ale nie prowokuje dalszych rozważań	1
Dociekliwość	♦ uczeń żywo docieka omawianych treści, zadaje pytania, sugeruje dodatkowy kierunek interpretacji, oczekuje potwierdzenia trafności lub nie trafności swoich sądów, opinii	3	♦ uczeń stawia pytania potwierdzające jego chęć pogłębienia omawianych treści, oczekuje potwierdzenia trafności lub nie trafności swoich sądów, opinii	2
			♦ uczeń prosi o powtórzenie lub wyjaśnienie trudniejszych treści, zadaje nieskomplikowane pytania związane z omawianym tematem	1
Poprawność wypowiedzi	♦ uczeń wypowiada się, zachowując reguły poprawności językowej i stosowności stylu	3	♦ uczeń, wypowiadając się, popełnia drobne błędy językowe i zachowuje stosowność stylu	2
Kulturalne uczestniczenie w lekcji	♦ uczeń przestrzega wszelkich zasad kulturalnego i etycznego dyskusowania	3	♦ uczeń stara się przestrzegać wszelkich zasad kulturalnego i etycznego dyskusowania, a w razie przekroczenia właściwej normy potrafi powrócić do ustalonych zasad	2
Dodatkowe walory	od 3 do 1			